

Nieuw pensioenstelsel, nieuw fiscaal kader?!

Het Financieel Toetsingskader voor pensioenfondsen en het fiscale kader botsen met elkaar. En het fiscaal kader werkt ook de vernieuwing van het pensioenstelsel tegen. Dat constateerden wij al in een eerdere Pensioennieuws & Opinie. Onlangs stelden de auteurs van het Netsparpaper “*De Fiscaliteit en Pensioen – Naar een Nieuw Fiscaal Pensioenkader?*” een radicale ommezwaai in het fiscale kader voor. Ze stellen voor de fiscale norm te verleggen van uitkering naar premie. Dat sluit aan bij ons idee voor fiscale vereenvoudiging. Wij vinden dan ook dit voorstel serieuze overweging verdient. Het zou goed zijn als een nieuw kabinet het fiscale kader op de agenda zet van de voorbereidingen voor de overgang naar een nieuw pensioenstelsel.

Fiscale kader voor premiereregelingen te beperkt

De auteurs constateren dat het huidige fiscale kader met de middelloonregeling als norm nadelig uitpakt voor premiereregelingen. Want het fiscale kader is namelijk zodanig beperkend voor een premiereregeling dat daarmee de gestelde ambities niet of nauwelijks haalbaar zijn. Wij denken dat de pensioensector deze constatering breed deelt.

...dat lijkt genoeg reden voor herziening

De in te leggen premie in een premiereregeling moet op dit moment zijn afgestemd op de kostprijs van een 75% middelloonregeling. Maar de uitgangspunten van die inkadering van de premiereregeling hebben eigenlijk nauwelijks nog relatie met de werkelijkheid. Resultaat is dat in feite het fiscale kader voor een premiereregeling is achtergesteld bij het fiscale kader voor een uitkeringsregeling. Dat trekt de verhoudingen tussen de ruimte die verschillende typen pensioenregelingen krijgen van de fiscale wetgever scheef en pakt ook onrechtvaardig uit voor deelnemers in een premiereregeling. Met name bij de 3%-staffel komt dit zeer pregnant naar voren, want als de pensioenuitkomst bij toepassing van die tabel hoger is dan een Defined Benefit regeling, dan komt het meerdere ten gunste aan de uitvoerder in plaats van aan de deelnemer. Die scheefheid en onrechtvaardigheid alleen al vinden wij reden om het fiscale kader te herzien.

Fiscale kader niet toekomstbestendig

Maar daarnaast stellen de auteurs vast dat het fiscale kader ook niet geschikt is voor het pensioenstelsel van de toekomst. Die visie delen wij zeker. Dat constateerden wij ook in het artikel *"Nieuw pensioenstelsel heeft veel voordeel van fiscale eenvoud"* uit Pensioennieuws & Opinie van 7 juni. Voor het nieuwe pensioenstelsel heeft het zittende kabinet al wel voor bepaalde uitgangspunten gekozen. En ook is al veel bekend over allerlei varianten van pensioencontracten die in aanmerking kunnen komen voor het stelsel van de toekomst. Maar feitelijk weten natuurlijk nog niet hoe dat pensioenstelsel van de toekomst er precies uit zal zien. Feit is wel dat dit kabinet vindt dat er in 2020 een nieuw stelsel moet komen. Dat maakt die toekomst concreter en ook behoorlijk nabij. Als we willen dat het nieuwe pensioenstelsel een succes wordt, dan hoort daar ook een fiscale ommezwaai bij. En dus moet er met snelheid aan het nieuwe fiscale kader gewerkt worden. En dit betekent dat het in de planning voor een nieuw pensioenstelsel moet worden opgenomen.

Nieuw: premie als norm

Het voorstel is om een deel van de loonruimte of van de pensioengrondslag voor de omkeerregel in aanmerking te laten komen. Dat deel van het loon is vooraf bepaald. Dit betekent een gelijke premie voor alle type pensioenregelingen. De premie is daarbij niet meer direct gericht op het uitkeringsresultaat.

Politiek bepaalt de norm

In dit voorstel heeft pensioenpremie geen directe relatie met het uitkeringsresultaat. Maar indirect moet die relatie er natuurlijk wel zijn. Daar kom je niet van af. Het gaat bij pensioen uiteindelijk in ieder denkbaar stelsel om de uitkering. Die uitkering moet het ook in de toekomst mogelijk maken om de levensstandaard grosso modo te behouden. Dat betekent dat er ook in een nieuw stelsel toch op bepaalde ijkmomenten een afstemming op een uitkering moet zijn. Die norm voor een uitkering kan de huidige standaard van 75% middelloon zijn. Hoe dan ook is ook in zo'n ander fiscaal stelsel de normstelling onderwerp van politieke afwegingen. Wij kunnen ons voorstellen dat de politiek de norm bij aanvang vaststelt en periodiek monitort. En net als nu kan die norm in de tijd veranderen. Daarbij is het ook van belang dat geregeld wordt dat eventueel niet benutte fiscale ruimte later kan worden ingehaald.

Breuk met huidige stelsel

Als het ambitieniveau op macro niveau vast staat, dan moet daarvan een premie worden afgeleid. Daar moeten sociale partners "het dan mee doen". In feite gaat het om een generieke kostprijsberekening.

De vraag is vervolgens of die premie afgestemd moet zijn op een collectiviteit of op een individu. Als de wetgever een collectief maximale premie vastlegt, dan zijn sociale partners volledig vrij om de premie vervolgens op individueel niveau te bepalen. Per sector of per onderneming mag één bepaald percentage in aanmerking komen voor de omkeerregel. Zo'n systeem betekent ook qua systematiek een breuk met het huidige stelsel. Bij een wettelijk bepaalde individueel maximale premie komt een individueel percentage van het loon of de pensioengrondslag in aanmerking voor de omkeerregel. Dat kan net als nu eventueel leeftijdsafhankelijk worden gemaakt. En dan lijkt het qua methodiek (niet qua inhoud) op de huidige praktijk met premiestaffels. Zowel bij een collectief als bij een individueel geldend premiepercentage is er een belangrijke verschil met de huidige beschikbare premie. De premie refereert namelijk indirect aan de (kost)prijs van de pensioenregeling. Bij de huidige premiestaffels gaat het primair om de inleg in de pensioenregeling.

Check "bij de voordeur" heeft vooral voordelen

Een fiscaal stelsel dat gericht is op de premie betekent in principe een spectaculaire vereenvoudiging. Want er wordt namelijk maar één keer getoetst of het pensioen binnen het fiscale kader opereert. "Bij de voordeur", dat wil zeggen bij de inhouding op het loon. Het maakt veel checks daarna overbodig. Toetsen op pensioenresultaat, op maximale opbouwpercentages, op onderlinge verhoudingen van pensioensoorten of op de mate van indexatie en reparatie hoeft niet meer. Dit betekent voor de uitvoering van pensioenregelingen een enorme vereenvoudiging en dus ook een kostenbesparing. De huidige zeer gedetailleerde fiscale regelingen, zijn dan niet meer nodig. Het kan ook voor de Belastingdienst een verlichting betekenen. Regelingen en toezicht tot op (microscopisch) detailniveau worden overbodig. In goede tijden kunnen pensioenen extra worden verhoogd wat ertoe leidt dat uiteindelijk meer belasting wordt afgedragen. Wij denken dat zo'n stelsel vooral voordelen oplevert en enorm veel mogelijkheden heeft. Wel moet onderzocht worden hoe de nadelen van zo'n stelsel kunnen worden weggenomen. Want die zijn er ook. Zo kan het zijn dat het ambitieniveau niet kan worden gehaald met de premie waarvoor dan de fiscaal omkeerregel geldt. Dit kan betekenen dat er meer premie-inleg nodig is uit het netto-inkomen. Of dat financiering uit andere bronnen nodig is.

Betrek fiscale kader bij nieuw stelsel

Het zou mooi zijn als dit kabinet of het volgende kabinet erkent dat ook het fiscale kader onderdeel uitmaakt van de hervorming van het pensioenstelsel. En dat het (nieuwe) kabinet deze handschoen snel oppakt door het fiscale kader in de voorbereidingen voor een nieuw stelsel te betrekken.

(Bron: Achmea)